

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inzerate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gl.).

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XX.

V Celovcu, 5. decembra 1901.

Štev. 49.

Vrešensko nasilstvo,

ali

kako Prusaki poljskim otrokom vbijajo nemščino.

Bolestni klic nezaslišane krivice se razlega v celem poljskem národu. Vsi ljudje, ki imajo še kaj čuta za pravičnost in prosveto, stojijo na strani ubogih poljskih obsojencev, ki morajo občutiti železno pest pruske brezsrčnosti zaradi tega, ker hočejo k Bogu moliti v poljskem jeziku, v svojem materinem jeziku. Res bestijalno je, kar si je dovolilo prusko nasilje.

V mestu Wresznu na pruskem Poljskem je prišlo povelje od državne oblasti, da se ne sme v šoli več krščanski nauk učiti v poljskem jeziku. Otrokom so usiljevali nemški katekizem in jim prepovedali poljsko moliti. Otroci niso odgovarjali na nemška vprašanja učiteljeva in se niso hoteli učiti iz nemške knjige. Zdaj pa pride **okrajni šolski nadzornik in zapove učitelju, da mora 14 otrok drugega za drugim preteptati.** Otroci so vpili in jokali. Ljudje to slišijo in matere otrok pridejo v šolo, da bi branile svoje otroke proti krutemu pruskemu pretepaču. Nadzornik pa ukaže, da mora učitelj vpričo starišev še dalje pretepati otroke. Poln pruske oholosti je hotel **vteptati otrokom nemščino, izbiti jim z batnami poljski jezik** in ljudstvu dokazati prusko državno „oblast“.

Ali ni to blazno in nečloveško počenjanje? Ali ni to izzivanje ljudske samoobrambe? Ako bi bili razkačeni Poljaki v temu slučaju res kaj hudega storili pruskim nasilnikom, ne bi se temu čudili. A dobrodušni Poljaki niso storili nič nasilnega, ampak so se samo združili, šli z glasnim protestom v šolo in prepričali, da niso več dalje pretepevali njihovih otrok.

Zdaj je pa nastopilo proti njim sodišče, da jih kaznuje za to „zločinstvo“. Prekoračili so meje „pasivnega odpora“, in tega — izobražena država ne sme trpeti. Zaman so zagovorniki prosili, da če jih hočejo že obsoditi po postavi, naj jim vsaj naložijo dejanju primerno kazen, kakih 6 mark globe, kakor se dela navadno v podobnih slučajih. Nič ni pomagalo: Z nezaslišano strogostjo so sodili uboge Poljake. Naložili so jim ječo do 2½ let. Obtoženka gospa Piasecka je dobila 2½ leta ječe, ker je branila svojega otroka, obtoženec

Korzeniewski 1 leto; zaradi „motenja miru v deželi in upora“ sta dobila dva obtoženca po 2 leti ječe, 4 po eno leto, 5 po devet mesecev itd.

Ta huda obsodba je vzbudila največjo ogorčenje. Pesnik Sienkiewicz je v javnem pismu v „Czasu“ z najstrožjimi besedami bičal to obsodbo, ki mora vzbujati grozo in obup v človeških srcih.

„Kaj naj mi storimo, na katerih neposredno leži vsa teža zločinstva in divjosti“, pravi Sienkiewicz v tem pismu. „Mi moramo vstrajati in pomagati, da bodo mogli vstrajati tudi oni, ki so postali ravnokar žrtve nasilstva. Srca vseh naših mater naj se ganejo. Dajmo kruha otrokom, tolažimo obsojene stariše, da ne bodo morali beračiti njihovi otroci! Božje in krščansko pravo zahteva, da imamo usmiljenja z otroki, kaj še le s takimi otroki, kakor so ti!“

Sienkiewicz je priložil temu pismu 200 kron. Povsod nabirajo denar, da pomagajo žrtvam pruske justice. Bivši deželni maršal gališki, grof Badeni, je daroval 1000 kron, in po vsej Galiciji bodo prirejali razne predstave v korist obsojencem.

Iz tega se pač vidi, kako bi vsenemški prusaki gospodarili pri nas, če bi nas spravili pod oblast pruskih šolnikov in korporalov.

Dalje se poroča o krutih dogodkih v Vrešnu: Z žrtvami krutega pruskega nasilstva sočustvujejo ne samo avstrijski Poljaki in ostali Slovani, marveč tudi mnogi odlični krogi na Poznanjskem in v Varšavi. Mnogo odličnih rodbin se je zavzelo za nesrečno poljsko mladino, katere roditelje so potaknili po ječah, in jih odgojujejo na svoje stroške. Milodari se nabirajo povsod in z velikim vspehom. V 2½ letno ječo obsojeno Heleno Piasecko so Prusi izpustili iz zapore proti kavciji 1000 mark, mesarja Balcerkiewiczza pa proti kavciji 3000 mark. Sedaj se zagovorništvu pogaja za oprostitev obsojencev Dziecinchowiczkega in Chajnačkega. Prvi je na dan razprave zamudil vlak in so ga takoj drugi dan na povelje sodišča v Gneznu trdo vklejnjenega tirali v zapor. Otroke obsojencev hočejo pruska oblastva oddati v prisilno nemško vzgojo ter jih v to svrbo poslati v čisto nemške kraje, kjer jim bodo siloma skušali vteptati nemščino v glavo.

Temu poročilu ni dosti kaj dodati. Saj ono samo takorekoč kriči k nebu! V stoletju napredka, človekoljubja itd. se najde národ, ki drug národ zatira s palico, s takimi kaznimi! Nemci na-

stopajo povsod kot „kulturonosci“. Hvala lepa za „kulturo“, ki se poljskim otrokom vbija s kolom, za kulturo, ki se ubogim poljskim starišem ponuja v ječah!

Državni zbor.

V petkovi seji se je rešil nujni predlog o terminski kupčiji z žitom. Po daljši razpravi se je sklenilo, da naj vlada umakne svoj predlog o omejitvi te kupčije in naj se terminska kupčija z žitom čisto prepove.

Wolf — je zbežal!

Dogodek dneva je, da jo je vsenemški kričač, povzročitelj gibanja „proč od Rima“, Wolf, moral sramotno popihati iz državnega zbora! V petek 22. nov. je naznanil predsednik, da je Wolf odstopil. Ob enem je odložil tudi svoje deželnozbornsko poslanstvo. Vzrok sramotnega odstopa moža, katerega so nemški prenapetneži zraven Schönererja častili kot nekakega pol-boga, je iskati v prav grdem početju. Imel je namreč, kakor se po listih splošno trdi, zveze z ženo vsenemškega (!) profesorja Seidla in zato je prišlo med obema do dvoboja. To je bilo povod, da ga je vsenemški klub izbacnil iz svoje srede. Wolf je bil namreč od svoje stranke prisiljen, da odstopi. Seja vsenemške stranke, v kateri se je to sklenilo, je bila silno burna. Med Schönererjem in Wolfom je bilo že dalj časa nasprotje, in Schönerer je le čakal, da dobi povod, iznebiti se tekmeča. Pri seji sta se oba strastno zmerjala, in govori se, da sta se na zadnje spoprijela in da je Schönerer Wolfa slednjič pograbil in ven vrgel. Zaradi teh dogodkov sta zdaj uloženi dve tožbi radi prešestva. Iz Wolfa se norčujejo v parlamentarnih krogih, ker je bil v zbornici nedavno še ponosno klical: „Mi Vsenemci moramo čast svojih žená in hčerá braniti proti nemoralnosti klerikalcev“. Zdaj se je pa sam politično zadušil v sramotnem početju.

Kajpak je ta Wolfov odstop povsod zbudil največjo pozornost. Voditelj stranke, ki je na tako nesramen način napadala cerkev in njene služabnike, mora odstopiti iz takih „nepolitičnih“ uzrokov. Značilno je, da liberalni listi, tudi koroški, o teh uzrokih ali čisto molče, ali jih zakrivajo. Heul Wolf!

PODLISTEK.

Beračevi spomini.

(Spisal Emil Fanič.)

(Konec.)

Vzbudil sem se doma na postelji. Gledal sem okoli in nisem vedel, kje da sem. Počutil sem se strašno slabega. Glava me je bolela; imel sem obvezane. Lačen sem bil in truden. Povedali so, da sem doma. A čutil sem se. Bilo je tako veliko ljudij v sobi in sami tuji obrazi. Nekateri so mi bili malo znani. Tam v kotu sem videl nekaj, kakor z belim prtom pokrito postelj. Zdelo se mi je, da so ob strani brlele sveče. A oči so bile pre-slabe, nisem mogel videti različno. Napenjal sem je, a zastonj. Utrujen sem je zopet zaprl. Slišal sem neko mrmranje kakor bi kdo molil. Vlekel sem na ušesa in včasih sem slišal različno besede: „Bog ji daj večni mir in pokoj, večna luč naj ji sveti.“ Kako to! Tega si nisem mogel raztolmačiti. S težavo sem odprl oči in tiho vprašal neznanu osebo, ki je stala zraven postelje, kaj vse to pomeni, a me ni slišala. Namignil sem jej in priklonila se je trdo k meni, da se je dotaknila mojih lic. Še enkrat sem jo vprašal, a ona me ni zastopila. Nejevoljen sem zaprl oči in se obrnil v stran.

Pozneje sem še le zvedel, da mi je umrla mati. Še h pogrebu nisem mogel radi bolezní, ki se me je hudo lotila. Pravili so, da je bila mrzlica. V glavi še sedaj čutim bolečine, ako se bliža slabo vreme. Mati moja je bila naglo umrla, vzrok njene

smrti sem bil — jaz. Po pretepu pri sv. Miklavžu so me pripeljali nezavestnega in s krvjo oblitega k materi, ki se je hudo prestrašila. Mislija je, da sem mrtev. Morebiti bi bilo boljše, ko bi bil res — in zadela jo je srčna kap. V malih trenutkih je izdihnila. Res, jaz sem jo potisnil v grob. A mati mi je to gotovo odpustila, saj je bila tako dobra. Ne zameri, če si obrišem solzo žalosti, edino, ki se še lesketa v mojem, nekdan tako lepem očesu. Saj za materjo res žalujem. Ali morebiti ne verjameš? Kakor hočeš, kar je res, je res!

Po materini smrti sem hotel postati popolnoma drug in začeti novo, pošteno življenje. Saj sem tako čisto sam in zapuščen na svetu. A kako dolgo sem ostal temu sklepu zvest, ne morem več povedati. Mislim pa, da tako dolgo, dokler sem bil bolan. Potem pa sem bil, kakor poprej. Kaj ne, dragi moj, saj si tudi ti tak in drugi mladi ljudje so tudi taki. Ko ga zadene kaka nesreča, ali če vidi, da se je drugemu kaj pripetilo, ali če vidi kak svarilen izgled, tedaj sklene marsikaj, kar je mogoče in nemogoče. Nekaj dnij, ali teden, in vse je kakor je bilo, ali pa še slabše. Kaj ne, da je tako, mladi človek? In to je značajna mladina — up prihodnosti! Ha-ha-ha!

III.

Čas je bil, da bi se bil oženil. Izbiral si nisem dolgo, saj bi me bila vsaka rada vzela, če bi jo bil le jaz hotel. Marsikatero dekle v župniji je zavidalo Brdovo Lenčiko, mojo nevesto. Lepa je bila moja mlada ženica, kakor so ljudje pravili, za me je pa bilo najbolj važno njeno premoženje, njen lepi denar. Dote je imela dvanajst tisoč kron.

To je bilo zame veselje, to smo ga pili na ženitnini. Take gostije še najstarejši ljudje v okolici niso pomenili. Pa še sedaj gotovo govore o tej ženitvi. Jaz tega sicer ne vem, ker še več kot trideset let nisem bil v svojem kraju. Kaj ne, ti se čudiš. Pa jaz vendar nisem iz te okolice. Daleč tam pri sv. Ožboltu za gorami je bil moj dom, moje posestvo. Da, bilo je, bilo . . . . . Čez leto, dobil sem potomca, vrlega sinčka, ki je dobil moje ime, Janezek. Ta je bil moje veselje, a le na kratko. Ko se je začel jokati in vpiti, me je vselej razjezilo in odhitel sem od doma v gostilno.

Enkrat, bilo je spomladi, sem s hlapci gnal tri pare volov na živinski sejem. Prodal sem vse, saj so bili najlepši od vseh kar se jih je prigralo. Dobil sem precej veliko svôto denarja, ki sem jo pa vso zapravil, deloma zapil, deloma zaigral. Prišel sem precej natrkan domov. Žena me je začela karati, saj sem tudi zaslužil, ker nisem prinesel ne vinarja. A mene je zgrabila jeza. Popadel sem palico, jej naštel precejšnjo število po mladem hrbtu in šibkih rebrih. Kratko rečeno, do dobrega sem jo naklestil. Nazadnje pa sem jo potisnil čez prag, da je padla na glavo. Slišal sem tiho vzdihovanje, a brez usmiljenja sem zaprl vrata in se zvrnil oblečen na postelj, in v kratkem sem glasno smrčal.

Zjutraj me je iztrgal nenavaden šum iz spanja. Mel sem si oči in si skušal narediti misli v glavi, ki so kakor od vetra gnani oblaki, drvili naokrog naprej, kar prihrumi soseda v hišo, roke je bolestno blede, solze so jej lile po licu, ki je bilo od strahu blede. Planila je name, ki sem iznenaden gledal njo in naokrog.

„Za božjo voljo, Janez, Janez, oh moj Bog!“

Dopisi.

Št. Vid pod Juno. (Zidanje farovškega hleva.) Dne 12. marca se je podrl farovski hlev v Št. Vidu. Bil je že zelo star, zidovje na vseh krajih spokano, ker je bilo zidano samo na ravno zemljo brez vse podlage in podzidja. Ko se je zemlja vsled letošnjega vigrednega deževja zelo zmocila, se ni čuditi, da se je zid podrl. Živina, ki je stala v tistem hlevu, je bila v veliki nevarnosti in ni veliko manjkalo, da ni ubilo breje kobilo. Moral se je torej zidati nov hlev. Delo je prevzel g. Martin Skrutl p. d. Kotnik v Št. Kancijanju za 3150 kron in reči moramo, da je njegovo delo dobro izvršeno, zakaj novi hlev je prostoren in svetel ter priležen. Zavoljo prijaznosti g. Kotnika imajo ga radi njegovi delavci in velikokrat stori tudi še kaj več, kar ni dolžen storiti. Z dobro vestjo moremo priporočati g. Kotnika vsem župnijskim cerkvenim predstojništvom. K zidanju je plačala cerkev 1532 kron 16 vin., patron v Dobrlivasi 494 kron 63 vin., in na farane pride 1123 kron 21 vin. Vse komisijne stroške v znesku 57 kron 89 vin. je plačala farna cerkev sv. Vida. Sedaj je pri farovžu in cerkvi vse popravljeno. Farno cerkev smo pred nekaterimi leti podaljšali in popravili, v cerkvi imamo nove altarje, novo prižnico, nove zvonove, župnišče je tudi za potrebo popravljeno in slednjič smo zidali nov hlev. Ako nam Bog ne pošlje kake posebne nesreče, na dolga leta faranom ne bo treba seči tako globoko v možnjo, kakor so morali do sedaj storiti.

Jezerko. (Češka koč.) „Planinski Vestnik“ poroča: Češka koč je obiskalo letos do 15. septembra 315 oseb; med njimi je bilo 197 Čehov, 29 Slovencev,* 26 Nemcev, 3 Angleži, razen teh 60 vojakov 17. pešpolka, ki so tu prenočili na potu čez Mlinarsko sedlo. V koči se je letos opravila še ena soba z 2 posteljama. V jedilnici se je postavila lepa lončena peč. V nov okras služijo jedilnici stare vaze in krožniki češke staronarodne obrti; pridobila jih je češka podružnica od narodopisnega muzeja praškega po menjavi za slovensko narodno nošo, ki jo je podaril češki podružnici osrednji odbor ljubljanski. Za kočjo je daroval višji ravnatelj K. Hrazdnek sliko prerano zamrlega dr. K. Chodounskega mlajšega. — Za kočjo pod Grintovcem je češka podružnica doslej nabrala 9929 kron 54 vin. — Ista podružnica je letos na novo markirala (zaznamovala) stezo z Jezerskega čez mlinarsko planino na Veliki Vrh, dalje stezo od češke kočje po Žrelu na Vodino ter pot z Jezerskega do Kort označilo s tablicami. — Novo stezo od Štulerjevega sedla do češke kočje je letos češki odbor dobro uredil, mestoma razširil in z vrvmi zasigural. Steza na mlinarsko sedlo se je na mnogih mestih razširila, v nekaterih točkah zložneje uredila.

Prevalje. (Podružničen shod.) V času, v katerem nasprotniki in državnem zboru tako nezasišano napadajo katoliško vero, katoliško cerkev, katoliško šolsko društvo ter njegovega visokega pokrovitelja nadvojvodo Franca Ferdinanda; v času, v katerem nasprotniki cerkve in Avstrije tako drzno in zvito vpijejo, delujejo, v takih časih tudi dobra, verska stran ne sme mirovati, molčati. In veselje je slišati, kako se je katoliška, avstrijska

* Pač veliko premajhno število! Ured.

Skočil sem kvišku in jo hotel vprašati, kaj hoče, ko je prihrumela cela truma ljudi v sobo. Vsi so vpili in se jokali. Nekateri so celo merili s pestmi po meni in mi dajali priimke: ubijalec, ropar, morilec itd. Razgotovil sem se, ko sem videl tako obnašanje v svoji hiši.

„Proč, vun, tukaj sem jaz gospodar, ali jaz pokličem orožnike!“ A nič ni pomagalo. Tirali so me proti moji volji skozi vrata na prosto. A strah in groza. Tukaj sem videl ležati ženo, vso v krvi z razklano glavo. In to sem storil — jaz sam. Polastil se me je kes, in žalost je objela moje srce, a tega nisem hotel pokazati pred vso množico. Zaukazal sem nekaterim ženskam in deklam, naj ne sejo umrlo, ali boljše ubito, v sobo in naj jo de-nejo na oder. Drugo množico sem spodil s palico proč, hišna vrata pa zaklenil. Nato sem se zaprl v svojo sobo in se zjokal — čuda, morebiti prvokrat v svojem življenju. Celu pri materini smrti se nisem jokal. Drugi dan je prišla komisija, pregledala rani na ženini glavi, zaslišala mene in priče. Mene so oddali orožnikom. Med dvema orožnikoma sem stopal za krsto umrle žene. Po pogrebu pa so me odvedli v Gradec, in tam sem bil, da sem se postaral — v ječi.

IV.

V ječi se mi ni godilo slabo, ali tudi dobro ne. Posebno sprva mi je bilo hudo. Navajen sem bil družbe in pijače. A počasi sem se navadil. Od začetka, ko me je mikal še na vse načine vabljeni svet, sem hotel ubežati. A bilo je nemogoče. Sicer sem z velikim trudom in s pomočjo nekega drugega hudodelca prišel iz celice, v kateri sva

boljša stran vzdignila ravno v zadnjih tednih: V državnem zboru so nastopili siloviti zagovorniki svete vere in avstrijskega domoljubja, na Dunaju so se sešli vsi višji pastirji, voditelji ljudstva, katoliški škofje v obrambo in korist cerkve in države, nemške šolske podružnice so napravljale sijajne in mogočne shode na Dunaju in — tudi koroški Slovenci nismo zaostali: Vršilo se je zadnji čas več shodov, katere so napravile podružnice sv. Cirila in Metoda. In tako je prav! Duh sv. bratov Cirila in Metoda se mora oživiti med Slovenci! Narodni pouk, pravi domači pouk, ki je povzročen, peljan in napojen s pravo sveto vero, tak pouk bo rešil naš mili rod, in drugi ne! Zatorej nesimo v vsako vas duh Ciril-Metodov, v vsakem srcu naj plamti! To so v kratkem glavni vzroki in vodilne misli, ki so nas napotile, da smo priredili tudi v Prevaljah podružničen shod; prvi in najglavnejši vzrok seveda je zmirom stari, in to je: koroški Slovenci morajo vedeti, da jih reši le prava verna in narodna šola! In to je stalni smoter celega delovanja in vsega žrtvovanja družbe sv. Cirila in Metoda! — Kar se tiče shoda v Prevaljah še posebej, tako lahko rečemo, da smo ž njim iz srca zadovoljni. Čeravno je sneg obsul vse gore in doline, je bila udeležba vendar nad vsako pričakovanje obilna. Samo kmetov-posestnikov smo našli okoli sto. Dragi gostje so prihiteli celo iz daljne Globasnice. Zbrali smo se v sobanah Eheleitnerjeve gostilne, ki je bila prav primerno okrašena. Kot prvi je govoril g. Janko Maierhofer, in sicer o občnem, postavnem in vsestranskem zavarovanju avstrijskega ljudstva, s posebnim ozirom na kmete same in njihove posle. Posamezne misli tega govora bomo podali v kratkem tudi širšemu občinstvu v posebnih člankih. — Kot drugi je govoril g. Jos. Rozman iz Celovca. Govoril je za edino pravo ljudsko šolo za naše ljudstvo, in to je: verska in narodna. Vspeh govora je bil velik ter bo tudi ostal. — Gosp. Lojze Huter, ki je prišel iz Gospe Svete, je govoril o svetem vplivu, katerega ima domači materni pouk na otročja srca, ter je ob enem in dobro in vspešno povdarjal velikanski pomen dovetnega otročjega srca. Hvala mu! Po volitvi, katera je določila g. Iv. Smoleja za tajnika podružnice, se je zahvalil g. J. Maierhofer g. predsedniku g. D. Kotniku za njegov trud in njegovo vnetost, s katero on zastopa slovensko misel na Spodnjem Koroškem; zahvalil se je dalje vsem, ki so pomogli in prišli k shodu. Za zabavo skrbeli so domači cerkveni pevci. Nabralo se je 35 kron.

Št. Janž v Rožni dolini. (Občinske volitve v Svetnivasi.) Že 9. septembra t. l. smo imeli občinske volitve v Svetni vasi. Slovenci smo v 1. in 3. razredu propadli in sicer zavoljo 6. oblastil, katere nam je c. kr. okrajni glavar iz Celovca zavrgel zato, ker na njih podpisani posestniki, katere ne znajo pisati, po njegovih volji niso bili od sodnije ali notarja poverjeni (legalizirani!), kar ni postavno! Seveda smo zoper to protestirali. Volitev v 3. razredu je bila ovržena in se je vršila vnovič v soboto dne 23. novembra t. l. To pa smo še le 7 dni prej izvedeli, čeravno so naši nasprotniki že en mesec prej povsod raztrobili, da bomo še enkrat volili. Odkod so pa to izvedeli? Žalibog, smo pri drugih volitvah zopet propadli za 9 glasov, a propadli smo častno! Ni čuda, da smo bili tako

bila skupaj, a na hodniku me je že prijela straža. Za ta majhen poskus sem dobil tri leta dalje in moral sem biti sam v eni tesni celici; trikrat na teden sem bil trdo vklenjen in imel sem post. Pozneje se mi je olajšalo, ker sem se postaral in sem že oslabil. Zdaj so me izpustili. A rajši bi bil še v jetnišnici. Tam bi bil vsaj preskrbljen. Tako si moram sedaj pa sam skrbeti za jed in obleko. To je žalostno življenje, ki ga bo menda kmalu konec. Le spomni so mi še ostali, spomni me še razvedrujejo.

Kaj ne, lepi, tolažilni spomini?

Raznoterosti.

Dvojna mera. Na vseh nemških srednjih šolah v Pragi je bilo lanskega šolskega leta 2392 dijakov. Od teh je bilo 2005 Nemcev, 365 Čehov in 32 druge narodnosti. Pravih Nemcev je bilo pravzaprav le 959, ker se je 1046 židovskih dijakov štelo k nemški narodnosti. In za teh 959 Nemcev vzdržava vlada v Pragi deset nemških srednjih šol in Nemci se pritožujejo, da so v Pragi stiskani!

Smešničar.

* **Dragoceno vino.** Gost: „Kaj, — — tri-deset beličev naj plačam za ta kozarček ponarejenega vina, ki ni družega, kakor malo špirta, vode in barve.“ — Gostilničar, „No, ali to nič ne velja?“

* **Zablebetal.** Tujec (ogledujoč klet vinskega trgovca): „Dà, to je pa res nekaj krasnega, vsa vina iz vseh let so tu zastopana.“ Vinotržec: „Kaj ne da, — — celo že za prihodnje leto.“

nesrečni, če pomislimo, kako so liberalni nemškutarji strastno agitirali in na kak način so si do zmage pripomogli! Prvič so jim morale pomagati bistriške fužine, kjer so uradniki — mogoče, brez da bi g. baron od tega vedel — pritiskali na delavce in niso jim dovolili voliti s „črnimi“. Tudi denar, pijača in smodke, katere so delili liberalci svojim volilcem, so jim pripomogle do zmage. Nazadnje so našim ljudem prigovarjali, da naj ne hodijo voliti, da je to zastoj, da bomo tako propadli. Nekateri so res ubogali. Kjer to ni šlo z dobrim, so si pomagali s hudim zmirljanjem. In tako se je zgodilo, da je veliko naših ljudi izostalo iz strahu, da dela in zaslužka ne izgubijo in se ne zamerijo ljubim liberalcem. Kar je pa najlepše, je to, da naši nemškutarji niso imeli še dosti živih volilcev, so morali še mrtve iz pokopališča na pomoč klicati! Volili so namreč s pooblastilom nekega posestnika v Kapli, kateri je že pred dvema mesecema umrl in g. c. kr. okr. glavar je spoznal to pooblastilo kot — veljavno! Nazadnje bodo tudi mrlički dobili volilno pravico! Še pri volitvi niso liberalci pustili našincev v pokoju; so jim namreč pred durmi županove hiše, kjer se je volitev vršila, silili svoje volilne listke, katere so imeli na en poseben način zložene, da bi njih vodja, Košičev Pepe, mogel ložej šteti svoje glasove. Tudi to je pustil naš c. kr. okr. glavar veljati. A čeravno smo propadli, vendar še ne zgubimo poguma in se bomo bolj srčno borili za svoje pravice! Bog nam gotovo da zopet zasijati solnce. Zdaj ste spoznali, vi krščanski slovenski kmetje, kakšne prijatelje imate med seboj in kdo vas je pri volitvah zapustil. Držite se vsi pridno gesla: „Svoji k svojim!“ Ne nosite svojega težko zasluženega denarja in tudi ne dajate dela in zaslužka takšnim ljudem, kateri so vam nasprotni in se volitve sploh ne udeležijo, in sicer iz tega namena, da bi ne vjezili vaših nasprotnikov. Ne zahajajte v gostilne, v katerih so vam gostilničarji nasprotni in z vami ne držijo. Bodite enkrat previdni! Žalostna resnica je, da je v naši občini še veliko takih ljudi, ki si ne pustijo dopovedati, da se gre pri volitvah za vero in narodnost!

Rožek. (Podružničen shod in veselica.) Naša podružnica sv. Cirila in Metoda je letos pokazala, da ne spi, da je v nji močen duh življenja. Dne 23. novembra je priredila letos že tretji shod in veselico. Zaradi slabega vremena pa je bila ob določeni uri bolj slaba udeležba, a ko se je zborovanje začelo, je bila dvorana vendar napolnjena. Po pozdravu načelnika je govoril domači g. župnik o geslu „slovenski otrok sliši v slovensko šolo“ in nam je dokazoval, da se more naša deca le na podlagi materinega jezika nekaj naučiti. Kot drug govornik je nastopil gosp. Stjepan Pažmeta iz Celovca, ki je v izbornem govoru slikal dolžnost ljubezni do milega slovenskega jezika in je žel zato obilno hvale. Z „živio“-klici na svitlega cesarja se je zborovanje zaključilo. — Po sledeči prosti zabavi so zopet nastopili naši vrli igralci. Če sem o prvem nastopu igralcev v Št. Jakobu pisal, da so se posebno trije odlikovali, moram danes to hvalo izreči vsem. S tako vnmemo so naši junaki igrali, kakor bi ta posel bil njih poklic, kakor bi dan na dan stali na „deskah, ki pomenijo svet“. A zato so tudi sprejeli hvalo poslušalcev, katerim so napravili veliko veselja in smeha. Pokazali so tudi, česa je Slovenec zmožen, četudi povsod preziran in zaničevan. Najbolj pa so pripomogli k uspehu veselice vrli tamburaši, ki so prihiteli iz daljnega Celovca na naš shod, prvi na deželi, pri katerem so se razlegali tamburice mili glasovi. Pri nas dosedaj nismo poznali te mile naše domače godbe in smo nekoliko začudeni gledali vrle tamburaše, a komaj so prvo udarili, bili smo vsi kakor začarani. A fantje tudi znajo udarjati, da je veselje, da ti kar srce hitreje bije in se noge vzdigujejo v skok; mogočno „Naprej zastava Slave“, budi v srcu ponos, da si Slovenec. Neutrudljivo so vrli tamburaši svirali in nas razveseljevali pozno do noči. Iz srca se jim zahvalimo in kličemo „Živeli“ ter kmalu na svidenje! Vsem podružnicam in društvom po naši deželi pa pravimo: podpirajte „Bisernico“, da si bote pripravili tako veselje, kakor smo ga imeli mi! Omenim še, da je tudi naša podružnica poslala izjavo za slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Rožek. (Telegraf. — Nekaj za voznike.) Pretečeni teden so na dveh vozovih pripeljali žice (drat). Mislili smo, da ga bodo kar potegnili in nas zagradili, da ne bomo mogli ven, da nas bodo vse zvezali. In res, zvezali so nas! Prišlo je jutraj 10 delavcev in predno si se spomnil, nastavili so kole za telegraf in tako bomo telegrafično zvezani s Št. Jakobom in Področico, kjer zidajo predor za novo železnico. Govori se, da bodo tudi staro cesto preložili, ker je zaradi dveh klancev prehuda za vožnjo. Dobro bi bilo za naše konjičke, ki morajo zdaj veliko trpeti. Da se jih gospodarji tukaj in v okolici vendar usmilijo, naj si zapomnijo sledeče, kar jim vsak konjiček kliče: „Na vzgor —

ne tepi me. Na vzdol — ne podi me. Po ravnem — poženi me. V hlevu — ne zabi me. Sena in zrna — mi ne odtrgaj. Čiste vode — mi privošči. S krtačo — ne bodi len. S čisto, suho steljo — oskrbi me. Trudnega in razgretega — me ne zapusti. Bolnega ali mrzlega — ne pusti me zmrzovati. Z vajeti — me ne trgaj; in če si jezen — ne tepi me. — Pri sedanji vožnji za železnico, bi ne škodovalo, da bi si to vozniki napisali na konjske hleve, pa še bolj v glavo in srce!

Lipa nad Vrbo. (Zopet malo sadú naših šol.) Nasprotniki naši, nemčurji, nad vse povzdigujejo sad naših ponemčevalnih šol. Natrgajmo še mi nekoliko tega hvalisanega sadú z drevesa naših šol, in sicer za danes iz zapiskov dekleta, ki je hodilo osem let v novo šolo in ki je prav bistre glave, podamo sledeče — tepke: an firtel filuf fafe — an filo zufer — an fir tel filo feigen — an fir tel filo fejer — an fir tel filo zijan — an fir tel filo foľmaľd — an fir tel filo Drbar — an filo fchefel pli — zbai filo piter řalaž — an řiter řaifř řchbirinř — an řiter řitrojum — an řchachřel řchir. — No, to je zopet zadostno spričevalo, koliko se naučé slovenski otroci v nemških šolah v osmih letih nemški! Dober tek vam zaslepljencem, ki teh šol prehvaliti ne morete! Dober tek vam za zeleno mizo, ki nespametno uravnava sedanjih šol med Slovenci z vso kruto silo vzdružujete. Preštudirajte vendar enkrat vse uspehe naših šol! Morda se vam vendar enkrat zasvita v prepametnih vaših glavicah, da slovenski otrok v nemških šolah se ne more kaj pametnega naučiti. Zgornje je zopet dokaz, kako iz sedanjih šol le prevečkrat prihajajo samo — reveži na duhu!

Gradec. (Za slovensko vseučilišče.) Takoj po prvem shodu, ki so ga napravili slovenski visokošolci na vseučilišču gledé visoke šole v Ljubljani, sestavil se je stalen odsek petero članov, ki si je stavil nalogo, voditi celo gibanje gledé univerze. Tako je poslal ta odsek jednega svojih članov, g. pravnika Kuko v eca, na Dunaj, da je z dunajsko deputacijo vred oddal peticijo na višjem mestu, tako se je tudi na sklep odseka podal g. pravnik Polec v Zagreb, kjer je zastopal naše zahteve. Zadnjič je odposlal odsek na naslov g. ministerskega predsednika daljši brzojav, v katerem opozarja, da naj vlada v odločilnem trenutku še enkrat upošteva vire gledé slovenske univerze. Slovenci so imeli že pred 50. leti predavanja v treh fakultetah v slovenskem jeziku. Ni ga národa v Avstriji razun slovenskega, ki bi ne imel predavanj v materinem jeziku. Mnogoštevilne peticije za slovensko vseučilišče naj vladi pokažejo, da je potreba utemeljena in da naj vlada poravna nam storjeno krivico. Kakšen vspeh bo imel ta brzojav, o tem se do sedaj še nič ne vé. Do sedaj so bile razmere v tej zadevi ugodne, na katero stran se bo nagnila tehtnica, to bo odločila bodočnost. —k.

Gradec. (Demonstracija proti društvu „Karolina“.) Žalostnim srecem mora opazovati vsak, kako se dandanašnji širi brezverstvo. Silna je agitacija za „Proč od Rima“ in koliko mark pride iz blaženega „rajha“ v ta namen, to je javna tajnost. Zibel vsega tega brezverstva pa je šola. Trudijo se, da izbacnejo iz šole vpliv cerkve, ker s tem tudi vedo, da najprej dosežejo svoj cilj. Glavno gojišče brezverstva so pa dandanašnje visoke šole, ki so popolnoma na brezverski podlagi. Kdor nima trdnega prepričanja, ta mora postati tukaj popolnoma mlačen. In kako tudi ne? Profesorji z malimi izjemami sami so, ki v svojih predavanjih udrihajo po veri in cerkvi, kjer se jim le nudi prilika. Da se pa teh naukov mladi svet le prerad nazvame, to je že davno znana stvar. Tako postanejo mlačni, ali celo zasramujejo svojo vero in nazadnje odpadejo od nje; v srce pa se jim vgnezdí srd, ki smrtno sovraži vse, kar je s katoliško vero tudi le nekoliko v zvezi. Resnici na ljubo se mora pa reči, da so še nekateri mladeniči, ki niso spremenili svojega mišljenja, bivajoč na visokih šolah, ki se ne sramujejo, pokazati se kot katoličane. Na univerzi v Gradcu obstoji mnogo nemških društev, katerih glavni namen je, piti, se menzurirati (biti na sablje), gojiti vsenemřivo in delovati za „Proč od Rima“. S temi nazori se niso mogli strinjati nekateri drugi nemški visokošolci, ki so ustanovili zatagadelj katoliško društvo „Karolina“, katerega društva udje nosijo čepice z rumeno-belimi obrobnimi. Da seveda kaj takega drugim nemškimi društvom bode jako v oči, to se je koj spoznalo, kajti društvo „Karolina“ je moralo zavoljo tega mnogo pretrpeti. Vsled nekaterih dogodkov pa se je v zadnjem času srd še le bolj pomnožil in ko so dné 21. nov. prišli „Karolinci“ v večjem številu k predavanju, počakali so jih nemški burři pri vratih in vzeli vsakemu čepico ter mu jo raztrgali. In če se je branil, suvali so ga na najsirovejši način, dà, videl sem, ko je neki burř vihtel z bičem za pse nad glavo „Karolince“, hoteč ga udariti, če bi se še le malo ganil. Tako so vzeli kakim šesterim „Karolincem“ čepice

med glasnimi klici: „Los von Rom“. Dà, to je bil res „junaški“ čin, ko se je spravilo kakih 250 burřev na 6 „Karolincev“ in prav jim je povedal „Karolincev“: „Das ist deutscher Edelsinn, das ist deutscher Muth“. „To je nemška plemenitost, nemški pogum.“ Le z vso silo so se iztrgali „Karolinci“ iz razdivjane množice gologlavi, za njimi pa so se krohotali „zmagoslavni“ burři. Še le v zadnjem trenutku prišli so redarji, ki so sprejeli preganjane v svoje varstvo. Smiliti so se morali človeku, ko si jih videl v sredi te množice, kako so jih suvali in ko ni bilo od nikoder pomoči. Nato pa so stopili burři skupaj ter so zapeli zaničevalno pesem, ki se glasi v slovenskem prevodu: „Lepo in veselo bi bilo, če bi študentje namesto sablje v rokah z rožnim vencem v rokah, po dva in dva v procesiji šli, to bi imelo pomen.“ Nato so se med velikim „heilanjem“ razšli, veseleč se „zmage“. Nekateri so se celo ponašali s kosci raztrganih čepic. To je tedaj ona „prostota“, o kateri se toliko govori, ko še svojega prepričanja človek ne sme javno pokazati, to je ona hvalisana „nemška omika“, ko se upa 250 Nemcev proti „šesterimi“, ki nič hudega sluteč hočejo iti domu. Vsak pametno misleč je to početje obsojal in zares: to je žalosten pojav 20. stoletja! —k.

Iskrena prošnja.

Na kvaterno sredo dné 18. decembra t. l. se bo v naši „Národní šoli“ vršila običajna božičnica. Število našo šolo obiskujočih otrok je letos izvanredno veliko, iznaša namreč zdaj že 210 otrok, ki so pa po veliki večini otroci ubogih stariřev. Zima je nastopila in otroci potrebujejo tople obleke in obuvala. Obračamo se tedaj zopet do rodoljubnih slovenskih src z iskreno prošnjo, naj nam pridejo na pomoč z obilnimi darovi v denarju, obleki i. dr. Vsak dar se hvaležno sprejme. Ob enem prosimo tudi, da se nam blagohotni darovi prav kmalu pošljejo, ker stane veliko dela in skrbi, da se potrebne reči kupijo in se darovi za toliko otrok razvrstijo. Za vso dobrotljivost se že v poprej iskreno zahvaljujemo. Božje Dete naj bo vsem darovalcem obilen plačnik!

Vodstvo „Národní šole“ v Vellkoveu.

Novičar.

Na Koroškem.

Za slovensko vseučilišče so s Koroškega dalje vložili prošnje: posojilnica na Djekřah; krajni šolski svet v Kotljah; hranilnica in posojilnica v Sinčivasi; podružnica sv. Cirila in Metoda za Pribloves in okolico; hranilnica in posojilnica v Kazazah; občinski odbor Rikarja vas; krajni šolski svet Št. Primož; občinski odbor Blato; občinski odbor Libuče; krajni šolski svet Vogrče; občinski odbor Švabek; krajni šolski svet Švabek; posojilnica na Suhi; občinski odbor Hodiše; krajni šolski svet Hodiše; podružnica sv. Cirila in Metoda za Rožek in okolico.

Osebné novice. Cesar je odlikoval z vitežkim križem Fran Jožefovega reda vč. gospoda: dr. Adalberta Viehhauserja, bivšega profesorja bogoslovja v Celovcu, in o. Eberharda Katza, gimn. profesorja v Št. Pavlu. — Prestavljen je učitelj g. J. Mak iz Glinj na Ojstrico.

Duhovske zadeve. Prestavljena sta č. gg. kaplana M. Trepal iz Šmarjete v Št. Jakob v Rožu, Jan. Loigge iz Št. Jakoba v Šmarjeto v Rožu. — Za vojaškega kaplana v Celovcu je imenovan č. g. Evg. Schleiminger iz Ogerskega.

Drobiž. Vlada naznanja, da po poročilih poslaniřtev za avstrijske izseljence v južni Afriki ni pričakovati dela in zasluřka. Vsled vojske namreč je oviran ves promet, trgovina in obrt. — V Celovcu je razglašen pasji kontumac za tri mesece. Menda ga bodo razglasili tudi v sosednih občinah. — V Št. Jakobu v Rožu dobijo z dnem 1. januarija novo orožniško postajo. — Porotno zasedanje v Celovcu se je začelo dné 2. t. m.

Po slovenskih deželah.

Shodi za slovensko vseučilišče. Veličasten je bil shod, ki ga je napravilo minulo nedeljo ljubljansko meřčanstvo, da na njem zahteva slovensko vseučilišče. Zbralo se je nad 2000 oseb. Govorili so: župan Hribar, dr. Triller, dr. Gregorič, dr. Kokalj, Lavrenčič, socialni demokrat Linhart, kršč. socialist Gostinčar. Navdušenje je bilo veliko. Brzojavk je došlo 136. — V isti namen je napravilo sijajen shod politično društvo „Edinost“ v Trstu. Tam so odločno zahtevali tudi slovenske ljudske in srednje šole. Na oba shoda so se poslali tudi iz Celovca brzojavni pozdravi. — Dalje je bil velik shod v Pragi, kjer se je istotako zahtevalo slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Slovenska zmaga. Pri volitvah za okrajni zastop v Slovenjem Gradcu je dné 25. nov. v veleposestvu zopet zmagala slovenska stranka z večino 8 glasov. Okrajni zastop in okrajna hranilnica ostana torej tudi nadalje v slovenskih rokah. Slava!

Predor skozi Karavanke. Iz Jesenic prihajajo o razmerah pri kopanju predora vedno nove pritožbe zoper židovske podjetnike, ki ob vsaki priliki zapostavljajo ondotno prebivalstvo. Voznike so poklicali iz Galicije, ki so seveda sami židje, slovenske delavce in kmete pa odirajo, kolikor le morejo. Pri odkupovanju zemljišč se plačujejo njive po 1 gld. 10 kr. 1 kvadratni seženj. Bližnje polje je seveda tudi vse zvoženo in pohojeno, o odškodnini pa noče nikdo slišati ničesar. Da se temu odiranju odpomore, vrřil se je dné 24. nov. na Jesenicah shod, na katerem se je izvolil poseben odbor, da zastopa koristi kmetov. — Tudi v Št. Jakobu hočejo oddati vožnjo menda tujemu Judu, dasi je na razpolago dosti domačih voznikov. V predoru se delo tudi sedaj nadaljuje, nekatera polslopa so malone dodelana.

Umrl je dné 26. nov. v Trstu g. Fran Kallister, velik slovenski dobronik in rodoljub, pospeřevatelj vsega, kar je národu v blagor, prijatelj slovenske mladine. Veliko zaslug si je zlasti pridobil za razvoj národnega življenja v Trstu, kjer je bil vedno pripravljen gmotno podpirati slovenske težnje. Pokojniku je bila sreča mila, razpolagal je z velikim imetjem in ogledom v najviřjih krogih, a ostal je vedno zvest sin svojega národa. Bilo mu je 62 let. Večna slava njegovemu spominu!

Povodenj dné 16. in 17. novembra je naredila posebno veliko škodo po Savinjski dolini. V gornji Savinjski dolini se je na več krajih utrgal oblak. Voda je podrla mostove, razruřila nasipe, podrla jezove, odnesla zemljo, poplavlila travnike. Pri Celju je dosegla Savinja 6 metrov nad navadnim stanjem. Odnesele je most pri Grenadirju. Tudi od vseh treh strani Kranjske so došla poročila o velikanskih nalivih in povodnjih. Ljubljanska okolica je bila večidel pod vodo. Vlak proti Kamniku ni mogel voziti, ker je bila proga na treh mestih pretrgana. Sava je na Gorenjskem porušila vse polno jezov in mostov, odnesla je mnogo plodne zemlje, spremenila njive in travnike v kameniti prod in tako provzročila ogromno škodo. Silno je tudi divjala reka Sora, razrdla je celo vrsto mostov, in je v Medvodah utonil nek delavec, ki je lovil les od razdrtega mostu v Goričanah. Narasle so silno tudi vse druge kranjske reke in potoki; mnogo mlinarjev bode na zimo brez zasluřka, ker so porušeni jezovi in poškodovani mlini.

Iz slovanskega sveta.

Socialna politika „neomikane“ Rusije. Nemški in v obče židovski tisk ne zamudi nobene prilike, da bi pri kakšnem slučajnem nepostavnem ruskem dogodku ne pokazal, da je kaj takega mogoče samo v „neomikani“ Rusiji. Tisti braleci, ki ne vtegnejo čitati ruskih listov in zato proučavajo ruske razmere samo iz nemških in židovskih listov, so prepričani, da je na Ruskem v resnici vse tako črno, kakor trdé nemško-židovski časniki. Zlasti tako prepričanje je razširjeno med delavskim stanom, ki verujejo lažem nemško-židovskim časnikov, gotovo večkrat vprašuje: „Če tako slabo gre ruskim uradnikom, trgovcem, rokodelcem itd., kako pa še-le siromašnemu delavcu?“ Toda tovarniškimi in drugim delavcem na Ruskem gre veliko boljše, nego delavcem v mnogih in mnogih „omikanih in prosvitljenih“ evropskih državah. Menda bode dovolj, ako navedem nekatere državne naredbe iz l. 1886. in 1894., s katerimi brani ruska država delavce pred izkoriščevanjem nepoštenih tovarnarjev in drugih delodajalcev, da bi se videlo, kako Rusija skrbi za blagostanje delavcev. Po teh naredbah mora vsak gospodar napraviti s svojimi delavci pismeno pogodbo; v pogodbi mora biti vse natanko določeno, kar zadene velikost plačila, začetek dela, trajanje počitka, dan plačila itd. Vse to je tako podvrženo nadzorstvu obrtniřskih nadzornikov, da je po vsem nemogoče delavca izkoriščati. — Kakor sedaj iz Petrograda javljajo, tista „neomikana“ Rusija je napravila v svoji socialni politiki zopet en korak naprej, ki ga moremo imenovati edinega v socialni politiki evropskih držav. Ruski uradni list je objavil carjev ukaz, po katerem se vsem delavcem v državnih podjetjih kakor v tovarnah, rudnikih, mornaricah itd. priznaje pravica na pokojnino in tudi udom njih družin. Dokler se ne bode izdala posebna postava, velja za zdaj le-ta carjev ukaz. Vsi ruski listi pozdravljajo ta korak ruske vlade kot dejstvo velikega pomena ter pišejo, da se je s tem ruska vlada postavila na čelo socialno-političnega napredka. Razume se, da bode nemško-židovski tisk o tem carjevem ukazu molčal, ker to ni noben dokaz o „neomikani“ Rusiji.

Križem sveta.

Vojska v južni Afriki. Vrhovni poveljnik Burov, Botha, ima vkljub temu, da Angleži vedno poročajo, koliko burskih poveljnikov so že vjeli, še

štiri generale, namreč Delarey-a, ki se bojuje na zapadu in jugu Pretorije, Ben Viljoena, Hertzoga in Dewet-a. Vsak teh generalov ima pod seboj 800 do 2000 mož. Dne 20. nov. so Angleži zopet doživeli občuten poraz pri Villersdorpu, kjer so namreč Buri zasedli nek holm. Angleški major Fischer pa je tudi hotel zasesti ta holm in je začel prodirati proti njemu. Kar ga napadejo Buri od dveh strani, napravijo med Angleži grozno zmešnjavo, njihovi konji spusté se v beg. Buri vjamejo ves oddelek, ki je štel 350 mož. Major Fischer in jeden stotnik sta bila smrtno-nevarno ranjena. Ko je prišel na pomoč angleški poveljnik Ramington s svojo armado, je našel na mestu le še zadnjo bursko stražo in angleške ujetnike, ki so jih Buri oprostili. Ujel je samo ranjenega burskega vodjo Buysa.

Junaški Angleži. „Times“ priobčuje dopis nekega civilista, ki je opazoval gibanje angleških čet v Južni Afriki. Dopisnik trdi, da angleški vojaški četo pomečejo proč od sebe patrone (vsak angleški vojak dobi 300 patron), ker se jim zdi pretežko nositi toliko množino patron. Buri potem pobirajo patrone. Skoro vsi Buri so oboroženi z angleškimi puškami in jahajo na konjih, katere so odvzeli Angležem. Na nekem kraju je poveljujoči angleški častnik zapovedal takoj zapustiti taborišče, kakor hitro je zvedel, da se bližajo Buri, Angleži so se tako hitro umaknili, da so pustili v taboru 25.000 patron in mnogo blaga, kar je vse padlo Burom v roke. Toda ta slučaj ni edin. Dopisnik je tudi doživel, da angleški vojaki na nekem drugem kraju niso hoteli počakati Burom in so se tako hitro umaknili, da so pustili na licu mesta 1000 oblek in blaga v vrednosti 8000 funtov šterlingov. Po 70 do 90, tudi po več 100 Angležev se kar skupno brez boja uda, ko zapazi Bure. O tem seve časopisi redko kaj izvedó. Pri angleški vojaški upravi v Južni Afriki je poneverjenih več milijonov. Posebna komisija preiskuje zadevo.

Že dne 12. decembra bode žrebanje XXIV. državne loterije za civilne dobrodelne namene. Kakor deklet iz tujine pride ta loterija ob koncu leta, da prinese kak dar premnogim, ki se ne bojé stroškov 4 kron za srečko. Zato morejo dobiti 200.000 kron. Tako velik je namreč glavni dobiček. Vseh dobitkov je 16.404, ki se vsi izplačajo v gotovini, v skupnem znesku 442.900 kron.

Gospodarske stvari.

Obrezovanja sadnega drevja pri saditvi. Še vedno začetniki plemenitega sadjarstva niso na čistem, kako imajo nadalje ravnati z drevesci, ki so jih jeseni dobili iz drevesnice in pravilno zasadi, posebno kar zadeva obrezovanje. Jeli naj se mladike takoj pri presajanju ali šele naslednjo spomlad obrežejo, ali pa naj se prvo leto sploh pri miru puste in šele jedno leto po presaditvi prikrasajo? Splošno lahko rečemo, da ni ravno dobro drevescu, ki ga s presajanjem že tako močno motimo, pred zimo še oslabiti in raniti z nebrojem obreznih ranic. Še-le, ko je presajeno drevesce srečno prestalo zimo, prenese obrezovanje brez nevarnosti. O tem, je-li naj se obreže že prvo spomlad, ali šele leto na to, smo lahko različnega mnenja. Vedno bolj pa se širi načelo, obrezovati drevje že prvo spomlad, in sicer se prireže nekoliko močnejše, nego če bi drevo ne bilo presajeno. Ako smo z vso skrbjo presajali, potem bo tudi pri prav močnem obrezovanju že prvoletni poganjk tako krepak, da bomo z njim popolnoma zadovoljni.

„Nar. Gosp.“

Loterijske številke od 30. novembra 1901.

Trst	78	82	81	40	47
Linc	26	80	33	4	9

Tržne cene.

V Celovcu, dne 28. novembra 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	10	54	13	20	— bik
rž	9	23	11	54	— pitani vol
ječmen . . .	—	—	—	—	14 vprežnih volov
oves	5	71	7	13	2 junca
turšica . . .	6	60	8	25	77 krav
pšeno	—	—	—	—	3 telice
proso	—	—	—	—	96 pitanih svinj
fižol, rudeč .	2	—	3	24	— prascev
krompir . . .	—	—	—	—	
ajda	—	—	—	—	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 280 K do 320 K, krave po 150 K do 330 K.

Sladko seno je meterski cent po 6 K 40 v do 7 K — v, kisló seno po 4 K 40 v do 6 K 40 v, slama po 3 K 80 v do 4 K 80 v.

Promet je bil precej živahen, kupčija z živino pa slaba.

Letni sejem v Velikovu, dne 2. decembra. Prignali so: 60 konj, 1 bika, 364 volov, 245 krav, 26 telic, 12 telet. Cena za pitano živino 60 do 64 kron, za vprežno živino 54 do 58 kron za meterski cent žive vage. 156 ovac, 2 kozi, 10 zaklanih svinj. Promet je bil srednje dober.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vložna številka; d. ob. = davčna občina.)

Celovec. Dne 16. dec. ob 11. uri, pri deželni sodnji izba št. 78, posestvo „Brankovci“ v Št. Juriju na Vinogradih; vpisano v deželni deski vl. št. 724. Cena 47.071 kron, najnižja ponudba 33.059 kron.

— Dne 17. dec. ob 10. uri, izba št. 85, Vapova bajta v Triblah, vl. št. 67, d. ob. Šmartin na Dhclici. Cena 1231 kron, najnižja ponudba 827 kron.

Vabilo.

I. koroško tamburaško društvo „Biserica“ v Celovcu priredi svoj prvi občini zbor na tretjo nedeljo v adventu dne 15. decembra 1901 ob 3. uri popoldne v salonu gostilne gospoda Ogriža (Schlepp-Bierhalle) v Celovcu. (Dohod je pod Sandwirtovo vrtno dvorano.) Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. — 2. Poročilo tajnika. — 3. Poročilo blagajnika. — 4. Volitev odbora in treh računskih pregledovalcev. — 5. Vpisovanje novih članov, pobiranje članarine in prostovoljnih prispevkov. — 7. Razni govori in nasveti. Po zborovanju prosta zabava in sviranje na tambure. Vstop je dovoljen samo proti izkazu vabila. Članom društva se bodo vabila doposlala. Kdor ho želel več vabil, naj se oglasi pri blagajniku gosp. Val. Jugu na benediktinskem trgu št. 4. — K obilni udeležbi vabi vse ude in one, ki se za društvo zanimajo, najuljudneje odbor.

NAZNANILA.

Na Najvišje povelje Nj. c. kr. apost. Veličanstva.

XXXIV. c. kr. državna loterija

za zasebne dobrodelne namene tustranske državne polovice

Le-ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno dovoljena — ima 16.404 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 442.900 kron.

Glavni dobiček je:

200.000 kron.

Za izplačanje dobitkov jamčijo c. kr. loterijski dohodki.

Žrebanje je nepreklicno dne 12. decembra 1901. l.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo v oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsgasse 7, v loterijskih nabiralnicah, tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti za žrebanje za kupovalce srečk zastoj.

Srečke se dopošiljajo poštne prosto.

C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke.

Oddelek za državne loterije.

Malo posestvo,

obstoječe iz 3 1/2 oralov sveta, 4 birnov posetve in mutnega mlina, vse v dobrem stanju, gozd zaraščen, s sadnim vrtom, je na prodaj v Kotmarivasi. Več pové Mat. Prosekar, posestnik v Kotmarivasi pri Celovcu.

Malo posestvo na prodaj

pri Koprivniku na Bistrici pri Pliberku. Posetve ima 14 birnov. Cena 3400 kron. Poslopje v dobrem stanju. (More se 3 krave in 4 svinje imeti.) Več se izve pri posestniku.

Prosim, pozor!

Za drganje je frančevo žganje (Franzbrantwein) najboljši domači pripomoček, s katerim se telo dobro namaže in tako okrepi. **Brázay-ovo frančevo žganje** očiščuje kožo na glavi in lasišče lusk in tako zabranjuje izpadanje las. Za utrjevanje mišic se rabi **Brazáy-ovo frančevo žganje** z najboljšim uspehom. Če se po utrudljivem delu od glave do pete odgrneš z frančevim žganjem, izgine takoj tudi največja utrujenost.

1/2 steklenica 1 krono 80 vin., 1/4 steklenice 1 krono. Se dobiva v vseh večjih prodajalnicah Avstrije, zlasti v Celovcu v trgovinah: A. Prosen, K. Zier, A. Kober. Naslov za razprodajalce iz Avstrije, Slavonije in Hrvaškega: **IGN. LANDAUER** in **SINOVI**, Budapešt.

Ivan in Nikolaj Žic,

veletrgovina z vinom.

Ladija: Domitila in Štefanija. — Pulj.

Ponuja sledeča vina:

Vinsko,	rudeče	po 18 in 19 kr.	za
„	belo	22 „ 25 „	liter, na
Istrsko,	rudeče	14 „ 15 „	postajo
„	belo	14 „ 15 „	Pulj. v
Dalmatinsko,	rudeče	13, 14, 15 „	sodovih,
„	belo	16 in 17 „	katere je
Šilar	„	15 „ 16 „	čimpreje
Teran	„	17 „ 18 „	franko
Muškatelc	„	28 „ 30 „	vrniti.

Pod 56 litri ne smemo razpošiljati!

Jako važno

za boleajoče na želodcu!

Pomanjkanje teka, bolečine in slabost želodca, slabost ter glavobol vsled slabega prebavljanja, slabo prebavljanje itd. odstranjujejo takoj znane

Brady-eve (marijinoceljske) želodčne kapljice.

Dobivajo se v vseh lekarnah.

Na tisoče zahvalnih in priznalnih pisem.

Jedna steklenica z navodilom 40 kr., dvojna steklenica 70 kr. Glavni razpošiljatelj: C. Brady, lekarna „Hogerskemu kralju“, Dunaj I.

Pred ponaredbami se svari. Prave marijinoceljske želodčne kapljice morajo imeti varstveno znamko in podpis: *C. Brady*

Brinjevec,

natorni, iz istrskega brinja, 1 liter 2 kroni 40 vin., 3 litri franko po pošti za 9 kron. **Sadjevec** (Säuerling) 1 liter za 1 krono 60 vin. **Slivovec** (48procentni), dvakrat žgan, liter za 2 kroni. Pošiljatve po poštne povzetju.

Egidij Jeglič,

Selo, pošta Žerovnica. (Gorenjsko.)

Prvo ljubljansko podjetje za izdelovanje fornirja!

Spoštovanim podjetnikom mizarstva, trgovcem s fornirjem in gg. mizarjem ter kolarjem naznanjam, da sem pričel

z rezanjem in žaganjem fornirja,

kojega imam v zalogi izredno veliko množino, vseh vrst in kakovosti lesa. Izrežem in izžagam ter dobro sparim tudi dopeljane hlode na fornir po nizki ceni ter popolnoma suhega odpošljem na dom. — Izdelujem tudi gladke, fino profilirane lajste vseh vrst in oblik ter priporočam novo podjetje v obilna naročila, katera natančno in točno izvršujem.

S spoštovanjem

Ivan Zakotnik, tesarski mojster v Ljubljani.